

SESOTHO

PUO YA BOEMO BA PROVENSE YA BOKONE BOPHIRIMA

KA TONAKGOLO E TSHWERENG MOKOBOBO
PATRICK DUMILE NONO MALOYI

LABOBELI, 20 HLAKOLA 2024 | 09:00

NTLO YA KETSAMELAO YA BOKONE BOPHIRIMA

#NWSOPA2024

www.nwpg.gov.za

#LeaveNoOneBehind

North West
Provincial Government

PUO YA BOEMO BA PROVENSE YA BOKONE BOPHIRIMA

**PUO YA BOEMO BA PROVENSE KA TONAKGOLO E TSHWERENG MOKOBOBO
PATRICK DUMILE NONO MALOYI**

NTLO YA KETSAMELAO YA BOKONE BOPHIRIMA

20 HLAKOLA 2024

Batho ba Bokone Bophirima,
Mme Sepikara, Mohlomphehi Suzan Dantjie,
Motlatsi wa Sepikara, Mohlomphehi Lenah Miga,
Sephadi se ka Sehloohong sa Mokga wa Bongata, Mohlomphehi Paul Sebego,
Ditho tse Hlomphehang tsa Lekgotla la Phethahatso,
Ditho tse Hlomphehang tsa Lekgotla la Ketsamolao,
Ditho tse Hlomphehang tsa Palamente tse teng mona,
Baemedi ba rona ho Lekgotla la Naha la Diprovence,
Moahlodi Mopresidente wa Karolo ya Bokone Bophirima ya Lekgotla le Phahameng la
Dinyewe, Moahlodi Ronald Hendricks,
Modulasetulo wa SALGA, Khanselara Khumalo Molefe,
Modulasetulo wa Ntlo ya Setso le Baetapele ba Khoi-SAN, Kgosi Thari Maotwe,
Bomajoro ba Phethahatso le boMajoro ba Bomasepala ba Bokone Bophirima,
Baetapele ba Mekga ya Dipolitiki,
Baetapele ba Mekgatlo ya Tumelo, Mekgatlo ya Basebetsi le Mekgatlo ya Setjhaba,
Motlatsi wa Mokanseliri wa Yunivesithi ya Bokone Bophirima, Profesara Birmsack
Tyobeka
Motsamaisi Kakaretso Ofising ea Tonakgolo Ntate Paul Mogotlhe,
Hlooho ya Mafapha le Baokamedi-kakaretso ba Dikgwebo tsa Setjhaba,
Mokomishinara wa Provense wa Tshebeletso ya Sepolesa ya SA, Lt General Sello
Kwena
Dihlooho tsa Ditshebeletso tsa rona tsa Tshireletso,
Ditho tsa Boemedi ba Dinaha tse Ding,
Baeti ba memilweng,
Ditho tsa boraditaba,
Baheso,

Sepikara se Hlomphehang, e tla be e le phoso ho nna ho iphapanyetsa mofuta oo ho seng mohla o kileng wa hlaha wa nehelano ya Puo ya Boemo ba Provense ya 2024.

Ke tlotla e kgolo hore ebe ke kgethilwe ke Tonakgolo Kaobitsa Bushy Maape ho tshwara mokobobo lebitsong la hae le ho ba le monyetla o ikgethang oa ho fana ka Puo ya Boemo ba Provense.

Sepikara se Hlomphehang, re lakatsa ho hlokomedisa le ho ipiletsa ho setjhaba le mekga e emetsweng lekgotleng lena la ketsamolao ho ananela tekano dipakeng tsa ho rarahana ha Tonakgolo le ho hlompha seriti sa hae sa botho le lekunutu la ditaba tsa bophelo ba hae.

Re lakatsa ho nka monyetla ona ho lakaletsa Tonakgolo Maape mahlohonolo ka kalafo ya hae e ntseng e tswela pele.

Mme Sepikara, selemo sa 2024 se tshwaya dilemo tse mashome a mararo esale batho ba provense ena ba thehile mela e melelele ho sebedisa tokelo ya ho kgetha ka mora dilemo tse ngata tsa kgethollo ya morabe.

Ha re ntse re lekola le ho nahana ka leeto lena, re hopotswa ka sebete se bontshitsweng ke baholoholo ba rona ntweng ya tokoloho.

Kajeno re lehlohonolo ho kopana le mokaubere John Maumakwe eo e leng e mong wa ditho tse setseng tsa **Lekgotla la Luthuli**.

O ile a etsa karolo ya sehlopha sa banna ba Bahurutshe ho tswa ho Masepala wa Lehae wa Ramotshere Moiloa, eo dilemong tsa bo 1960 e bileng e mong wa bahlabani ba pele ba lepheo la sesole la ANC.

Ke sebete sa bona se ileng sa tswala demokrasi ya naha.

Matla a bona a ntse a tswela pele ho re kgothaletsa ho sebetsa ka thata ho fihlela ho phethahala ha Mokgatlo wa Naha wa Demokerasi.

Ruri, kajeno e betere ho feta maobane, mme hosane ho tla ba betere ho feta kajeno.

Sepikara se Hlomphehang, Puo ya Boemo ba Provense ya 2024 ke polelo ya rona ya ho qetela ya leano la Tsamaiso ya Botshelela.

Nakong ena re ile ra tlameha ho tobana le dintlha tse mmalwa tse ileng tsa ama bophelo ba batho ba rona.

Leha karabelo ya naha ya rona ho sewa sa Covid-19 e babatseha, phello ya yona e ne e tebile, e utlwahala hole le haufi.

Malapa a mangata a ile a lahlehelwa ke baratuwa ba wona mme ba dikete ba lahlehelwa ke mekgwa ya bona ya boiphediso.

Ditho tse Hlomphehang, maemo a mabe a phetoho ya lehodimo a fetohile kgafetsa.

Dithempereitjhara tse phahameng le maemo a mabe a lehodimo a nang le dipula tsa ditlwebelele, dikgohola le mello ya hlaha ka dinako tse ding di theotse lebelo la ho hlaphohelwa ha rona ha re ntse re tsamaisa mehlodi e mengata ya rona e fokolang ho arabela diqholotso tsena.

Ho hloka botsitso le dikgohlano tsa lefatshe jwalo ka ntwala dipakeng tsa Ukraine le Russia di ile tsa sitisa mekgwa ya kgwebo ya lefatshe le phepelo ya thepa, ho fokotsa ho fumaneha le ho romellwa ha thepa le dihlahiswa kantle ho naha, ka hona ho nyolla ditheko tsa mafura le dijo.

Ditho tse Hlomphehang, Tsamaiso ya bo 6 e ile ya tlameha ho tobana le diqholotso tsa botsitso le ho putlama ha puso e leng se entseng hore Mopresidente le Kabinete ba kenye tshebetsong Karolo ya 100 ya Molaotheo ho kena dipakeng provenseng.

Baheso, diphephetso tsena kaofela ha di a re nyahamisa empa di ahile botsitso ba rona le ho matlafatsa tsepamiso ya rona hodima thomo ya ho sebeletsa batho ba Bokone Bophirima.

Re leboha haholo baahi ba Provense ya rona! “Batho ke ho thusana” – “Ntjapedi ha e hlolwe ke sebata”.

Sepikara se Hlomphehang, kopano ena ya lekgotla la ketsamolao e etsahala dibeke tse pedi kamora hore Motlotlehi Mopresidente Cyril Ramaphosa a fane ka Puo ya Boemo ba Naha.

Mopresidente o ne a sa hlathe kwana le kwana tlhahlobong ya hae ya leeto la rona le neng le akaretsa diqholotso le dikatleho.

Dilemo tse mashome a mararo tse fetileng di re kopa hore re nahane ka dikatleho tseo re di entseng, diphephetso tseo re bileng le tsona le diphenyo tse ngata tse sa ntseng di lokela ho fihlellwa morerong wa ho tiisa demokrasi ya rona.

Ditho tse Hlomphehang, dilemong tse mashome a mararo tse fetileng provense ya rona e bile le maemo a tseelopele a neng a e so ka a bonwa.

Palo ya malapa e eketsehile ho tloha ho 591 145 ka 1996 ho ya ho dimilione tse 1,14 ka 2022.

Sena se bontsha maemo a hodimo a dipersente tse mashome a robedi a metso e robedi (88%) a matlo a hlophisitsweng provenseng.

Ditho tse Hlomphehang, ho tloha ka 2019 ho isa 2023, re hahile matlo a 19 307.

Qetellong ya 2023, re ne re fane ka matlo a 2 768.

Re beheletse ka thoko R198 milione ho tshehetsa ka matlole phediso ya matlo a mobu a 1 356, ao ho ona diyuniti tse 579 di seng di tlisitswe.

Hona jwale re tlositse ditshitiso tsohle tse diehisang morero wa dikgohola wa Deelpan mme kajeno re ka tlaleha hore matlo a 104 a tla phethelwa mafelong a kgwedi e tlang.

Ho tla hahuwa matlo a mang a 317 ho latela kabo ya ditsha ke Morena Kogodi Molete wa Bakolobeng le lekgotla la hae la Setso.

Sepikara se Hlomphehang, mo dibekeng tse di tlang re tla thakgola projeke ya Ntshetsopele ya Tshebetso e Kopanetsweng ya R2,6 bilione Ventersdorp.

Ntshetsopele e tla bona ho kenngwa ha ditshebeletso tse ngata bakeng sa ditsha tse 400 le ho thea mesebetsi e fetang 600 bakeng sa batho ba lehae ka kaho ya Breaking New Ground, Social Housing le di- bond stock.

Toropo e nyane ya Ventersdorp e tswang nalaneng e mpe ya ho dulwa ke sehlopha se nang le lepheo le letona la kgethollo ya morabe se bitswang AWB, ha e sa tla hlola e tshwana.

Re busetsa seriti sa batho ba habo rona.

Mokgwa o kopaneng o potlakisitsweng wa phano ya ditshebeletso o bitswang Lenaneo la Thuntsha Lerole ho fihlela jwale le se le fane ka mangolo a thuo ya thepa a 6 283 ho bajalefa ho phatlalla le ditereke tse nne.

Baheso, malapa a ka hodimonyana ho dipersente tse mashome a robedi (80%) provenseng a na le monyetla wa ho fumana metsi a dipeipi ka hara matlo a bona, dijarete kapa diteishene tsa setjhaba, **ha ho bapiswa le diperesente tse mashome a mabedi feela (20%) ka 1996.**

Ka Pudukwana 2023, mmuso wa provense ka tshebedisanommoho le Letona la Metsi le Tlhweko, Senzo Mchunu o ile a thakgola Projeke ya Dinokana tsa Bookenadipakeng ya Phepelo ya Metsi ya R106 milione.

Ho feta moo, kaho ya dipeipi tsa bongata ba dikgwerekgwere ya R36 milione lekeisheneng la Agisanang le Masepaleng wa Lehae wa Tswaing e tla phethelwa selemong sena.

Re ka tlalehela batho ba Masepala wa Lehae wa Madibeng hore Setsi sa Phekolo ya Metsi sa Brits se tla phethelwa ka Motsheanong monongwaha.

Ho phethelwa ha morero ona ho tla tlisa di-mega-litre tse ding tse mashome a mabedi tse tla netefatsa phano ya metsi metseng ya Oukasi, Mothotlung, Damonsville, Mmankau, toropo ya Brits, Elandsrand, Letlhabile le Sonop.

Peipi e tlohang Mafenya ho ya Tlhabane e tla phethelwa ka Mmesa.

Letamo la mega litara tse mashome a mabedi a metso e mehlano la Tlhabane le phethilwe ka dipersente tse mashome a robong mme le tla nehelwa nakong ya dibeke tse pedi tse tlang.

Sepikara se Hlomphehang, Ho se ho tjhekwa dikoti tse ding le ho hlomellwa bakeng sa morero wa Setsi sa Tlhwekiso ya Metsi a Ditshila sa Rooigrond le Morero wa Katoloso ya Metsi ho rarolla mathata a phano ya metsi Mahikeng.

Dikgweding tse mmalwa tse fetileng setjhaba sa Ramosadi le Seweding Mahikeng se nnile sa aparelwa ke dikgwerekgwere tse se nang botho malapeng le dibakeng tsa bona.

Re kene dipakeng mme rakonteraka o se a kgutletse setsheng ho tla phethela projeke ya ho aha pompo e ntjha e tla fanwa ke Masepala wa Lehae wa Mahikeng mme e tsheheditse ka ditjhelete ke Setereke sa Ngaka Modiri Molema.

Re ka netefatsa hore metsi ohle a dutlang Tigane ho tloha katolosong ya pele ho isa ho ya botshelela hammoho le Hartebeesfontein a lokisitse mme joale ho na le phepelo e tsitsitseng ya metsi.

Ka Loetse ngwahola, re ile ra qala kaho ya phaepe ya metsi e fetang R200 milione ho tloha Pudumoe ho ya Huhudi ho eketsa phano ya phepelo ya metsi a mangata.

Sepikara se Hlomphehang, Moepo wa Kgauta wa Harmony o tsosolosa Setsi sa Phekolo ya Metsi sa Kraaipan Reverse Osmosis ho kgutlela tshebetsong ka ditshenyehelo tsa R8,5 milione ho netefatsa phano ya metsi e tsitsitseng dikarolong tse ding tsa Masepala wa Lehae wa Ratlou.

Setsi sena se tla nehelwa Masepala wa Setereke wa Ngaka Modiri Molema bakeng sa ho se hlokomela le ho se laola.

Diporojeke tse ding tse mmalwa tsa meralo ya motheo ya metsi Mahikeng, JB Marks, Moses Kotane, Greater Taung, Matlosana, Kagisano-Molopo, Moretele, Rustenburg hammoho le bomasepala ba lehae ba Mamusa di tla phethelwa selemong sa ditjhelete sa 2024/25.

Merero ena kaofela e tla kengwa tshebetsong ka Operation Bulela Metsi eo re e thakgotseng ka Phupu ngwahola.

Ditho tse Hlomphehang, re khothaletsa bomasepala ho qala ho fana ka phepele ya metsi ka ho tsamaisa ditanka ka ho ithekela diteraka tsa bona.

Re kopane le mapolesa ho qala ho batlisisa kamano e ka bang teng dipakeng tsa tshenyo ya meralo ya motheo ya metsi le ditanka tsa metsi provenseng.

Re rata ho khothaletsa setjhaba sa habo rona ho ba sedi le ho tlaleha diketsahalo tsena ho ba boholong.

Ho senngwa ha meralo ya motheo ya mmuso ho tshwana le bohlabaphio mme ke rata ho ipiletsa ho dikarolo tsohle tsa setjhaba sa rona ho thusa ho fedisa ketso ena ya botlokotsebe pele e qala.

Sepikara se Hlomphehang, phano ya motlakase e eketsehile haholo ho tloha ho 58,1% ka 1996 ho ya ho feta 94,7% ho fihlela jwale.

Re boetse re elellwa kgahlamelo e bohloko ya ho timatima ha motlakase moruong wa rona wa provense le malapa.

Sepikara se Hlomphehang, lefapha la Puso ya Tshebedisanommoho le Ditaba tsa Setso le hokahanya matsapa a ho kena dipakeng ho thusa bomasepala ho kenya tshebetsong mehlodi e ka ntjhafatswang le e meng ya eneji.

Maitekong a ho fedisa ho timatima ha motlakase re boetse re saenetse Tumellano ya Kutlwano (MoU) le Koporasi ya Naha ya China ya ho Reka le ho Romela kante ho naha ho aha kgase ya R16 bilione diteisheneng tsa motlakase Toropong ya Matlosana le Masepaleng wa Lehae wa Moses Kotane ka tatelano.

Mokgahlelo wa pele wa morero ona o tla bona hore Matlosana e hlahisa dimekawate tse 198 tsa motlakase mme kaho e behetswe nako e telele ya matsatsi a mashome a robong ka dimekawate tse lekgolo.

Koporasi ya China ya Thepa le ho Romela kante ho naha ho tlatselletsatsi matsete a projeke ya bona, e ikemiseditse ho tsetela mehlodi e meng ho thusa ho fedisa matlo a mobu porofenseng, ka ho aha matlo a 500 selemo se seng le se seng, bakeng sa nako ya MoU ena.

Morero ona o lebelletswe ho theha bonyane ba mesebetsi e fetang 10 000.

Ke rata ho nka monyetla ona mme ke ananele boteng ba Madam Jin Sun wa Chinese Import and Export Corporation, eo e leng moeti wa ka ya kgethehileng kajeno.

Sepikara se Hlomphehang, ho tloha ka 2019 ho fihlela hajwale, re phethile merero ya ditsela tse mashome a supileng a metso e supileng tsa boleng bo ka hodimonyana ho dibilione tse peli feela.

Ditsela tsena di haola le ditereke tse nne tsa provense, mme di etsa karolo e kgolwanyane ya marangrang a rona a fetang 19 000 km.

Re kopantse metse ya mahaeng le ditoropo tse kgolo tsa provense le ditsi tsa moruo tse Lokaleng Mahikeng, Kgomo-Kgomo e Moretele le Manokwane e Taung.

Sepikara se Hlomphehang, nakong ya selemo sa ditjhelete sa 2023/24, diporojeke tse mashome a mabedi a metso e mehlano tsa tokiso ho phatlalla le ditereke tse nne di ile tsa kenngwa tshebetsong e le karolo ya leano la Paballo ya Mebila e Tlwaelehileng, ka tekanyetso ya diranta tse dimilione tse makgolo a mabedi le mashome a mahlano a metso e tshelletseng (R256m).

Ditho tse Hlomphehang, tokiso le katoloso ya tsela ya Phelindaba ho ya Pecanwood e ntse e tswela pele hantle mme e tla phethelwa ka Tshitwe 2026.

Mmila wa Hartbeesfontein ho ya Ottosdal ho lebelletswe hore o tla phethelwa pele ho nako ya nako ka Phupjane selemong sena.

Re ananela le ho kopa tshwarelo ka tieho ya kaho ya Nelson Mandela Drive Mahikeng.

Sena se na le phello e mpe ho dikgwebo tse haufi le tsela le setjhaba se sebedisang tsela letsatsi le letsatsi.

Leha ho le jwalo, ho na le kgatelopele, kaha dikilomitara tse tharo tsa ntlha ya bobedi (3.2 km) tsa tsela di phethetswe. Kaho ya dimithara tse makholo a mane le mashome a mahlano e haufi le ho phethelwa.

Ka mora puo ena ke tla etela morero ho kopana le rakonteraka ho hatisa boitlamo ba ho phetha morero.

E le karolo ya ho sebetsana le tshiyamorao ya meralo ya ditsela, ditsela tse leshome le metso e mmedi (12) di fetiseditswe ho SANRAL bakeng sa kaho.

Sena se kenyelletsa dikarolo tsa ditsela tse N18 ho tloha Mahikeng ho ya Vryburg le R30 e tla kwahela Klerksdorp ho ya Ventersdorp hammoho le Orkney.

Karolo e setseng ya diprojeke tsena e tla phatlalla le Ditereke tsa Bojanala-Platinum, Ngaka Modiri Molema, le Ngaka Kenneth Kaunda.

Dikilomethara tse fetang 320 tsa dikoti ho phatlalla le provense di tla hlwekiswa hape, mme ho tla hlahisa menyetla ya mesebetsi e 429.

Bomasepala ba kang Matlosana le JB Marks ba lokela ho fana ka tlhokomelo ya ditsela le ho lokisa dikoti ka nako e tswelang pele e le mosebetsi wa masepala o etswang ke basebetsi ba masepala.

Boikitlaetso bona bo tla etsiswa ho bomasepala ba bang ho phatlalla le provense.

Mosebetsi wa Lichtenburg ho ya Koster le Derby ho ya Magaliesburg o tla qala selemong se setjha sa ditjhelete.

Re fedisitse mme re kgethile rakonteraka e motjha hore a qale ho sebetsa tseleng ya Majakaneng ho ya Sun City.

Ditho tse Hlomphehang, paloyohle ya menyetla ya mesebetsi ya EPWP e 69, 528 e thehilwe pakeng tsa 2019 le Mphalane 2023 e tswela molemo basadi, batjha, le batho ba nang le bokowa.

Ka 2024 feela, menyetla ya mesebetsi e eketsehileng e dikete tse leshome le metso e mehlano (15 000) e tla thewa, e fetolelang ho kakaretso ya 84 528.

Sepikara se Hlomphehang, ha provense ya rona e na le dirafshwa tse ngata, re ntse re tswela pele ho aparelwa ke bofuma le tlhokeho ya mesebetsi.

Kgolo ya moruo e ntse e le monyebe, mme sena se bile le kgahlamelo e mpe maitekong a rona a ho thea mesebetsi bakeng sa batho ba habo rona.

Sekgahla sa tlhokeho ya mesebetsi Bokone Bophirima se re hlokisa boroko bosiu, haholo hobane se ama haholoholo basadi le batjha.

Leha ho le jwalo, ho na le matshwao a kgothatsang a ho fola provenseng ya rona.

Bokone Bophirima ke e nngwe ya diprovense tse tharo feela tse tlalehileng keketseho e kgolo ya mesebetsi kotareng ya boraro ya 2023, mme e thehile mesebetsi e fetang 61 000.

Re ile ra tshwara dipuisano tse pedi tsa bohlokwa tsa kgothaletso ya matsete le boramatsete ba ka sehloohong, Khonferense ya Matsete ya BRICS ya Bokone-Bophirima e neng e tshwerwe nakong ya SUMMIT ya BRICS ka Phato 2023 ho la Sandton, le Dinner's Dinner with Investors e neng e tshwerwe ka Loetse 2023 ho la Sun City.

Maiteko ka bobedi a hlalositse dikano tsa matsete tse mashome a mararo a metso e mene (34) tse nang le boleng bo fetang R104,1 bilione.

Ditho tse Hlomphehang ho fihlela ha jwale ho na le diprojeke tse leshome le metso e mene (14) tse tiisitweng tsa matsete tse fihlang ho R13,5 bilione, tse motjheng wa Lebatowa le Ikgethileng la Moruo la Bojanala.

Matsete ana a tla boela a thehe mesebetsi e meng e 10 000.

Baheso, ho kenngwa tshebetsong ha Leano la Tsosoloso ya Bohahlaudi ke provense ya rona e se e qadile ho bona kgolo ya palo ya baeti ba ka hare ho naha le ba matjhaba.

Pakeng tsa 2022 le 2023 indasteri ya rona e nyolohile moloreng wa sewa sa Covid-19, mme sena se kentse tjelete e kaalo ka R 6.9 bilione bakeng sa provense ka hona ho theha le ho boloka mesebetsi e 24 000.

Re se re qadile ka mokgwa wa ho tsosolosa Maemafofane a Pilanesberg le George Dick Montshiwa.

Maemafofane ana ka bobedi a tla eketsa bokgoni ba provense ho hodisa bohahlaudi le ho bula meedi e metjha ya moruo mabapi le ho tsamaisa thepa, ho tsamaisa thepa, le ditshebeletso tsa difofane hara tse ding.

Re rometse **Kopo ya Ditlahiso** mabapi le tsamaiso ya maemafofane ana a mabedi le matsete a ho hohela.

Bakgethwa ba kgethilweng ba tla qala ho sebetsa ka Motsheanong selemong sena.

Ditho tse Hlomphehang, Lekala la temo le ntse le tla fihlela bokgoni ba lona ka ho kenya letsoho ho utlwalang ha dihwai tse ntseng di hola lekaleng lena le ntseng le hola.

Letsema (Illima) le Lenaneo le Phethahetseng la Tshehetso ya Temo, (CASP) dilemong tse hlano tse fetileng di tshehetse merero ya temo e ka bang 383 le dihwai tse 4 570 ho feta R 888 milione.

Dimilione tse ding tse R77, di tla sebediswa ho tshehetsa dihwai ka disebediswa, mehlape, dijo le meriana.

Letlole le le tla tsepamisa maikutlo ho atoloseng dibaka tse nosetswang le ho kgothalletsa temo ya mobu o ommeng dibakeng tsa mahaeng le dibakeng tsa setjhaba.

Sepikara se Hlomphehang, ho feta R91 milione e tla sebediswa selemong sa ditjhelete sa 2024/2025 ho tshehetsa balemi ba fetang makgolo a robedi ho phatlalla le provense ho sebetsana le tshallomorao ya meralo ya motheo.

Re tlo abela dihwai tse 300 mobu e le karolo ya tshehetso ya rona ho matlafatsa lekala la temo.

Sena se tla kenyelletsa projeke ya kabo ya dipodi tse 1 734 e tla rekelwa dihwai tse 81.

Ditho tse Hlomphehang, lenaneo la rona la polokeho ya dijo le fana ka ditholwana tse lakatsehang.

Batho ba ka hodimo ho mashome a mahlano a metso e robedi (58%) provenseng ba etsa dirapa tse ka morao ho jareteng ba hlahisa 74.8% bakeng sa phepo ya bona ya malapeng, ha 5.2 % e hlahiswa mebarakeng.

Ka lebaka la dipalo tsena, re tlameha ho nolofatsa monyetla wa hore dihlahiswa tsena di fihle dimmarakeng.

Re bitsa ditherisano tsa makala le lekala ho tiisa maqhama dipakeng tsa mmuso le temo e hlophisitsweng.

Re leboha Monghadi Boeta du Toit wa Agri-North West ya re rometseng molaetsa wa ho hlalosa tshehetso ya hae bakeng sa Leano la Naha la Temo bakeng sa Ntshetsopele ya Temo provenseng ya rona.

Diteboho tsa rona hape di ya ho Monghadi Andrew Aphone wa Mokgatlo wa Dihwai tsa Afrika Borwa ba nang le maikutlo a rona mabapi le projeke ya kabo ya dipodi.

Lefapha la Temothuo, Tlhabollo ya Mobu le Ntshetsopele ya Dibaka tsa Mahae le mothating wa ho fetisetsa mobu o hirisitsweng ho balemi ba 614 hore e be beng ba bona.

Bokenadipakeng bona bo reretswe ho matlafatsa le ho matlafatsa dihwai tse ntseng di hola tsa batho ba batsho ho kena moruong o ka sehloohong.

Ho tloha ka 1998 mmuso o buseditse dihekthara tse fetang 600 000 tsa mobu malapeng a fetang 74 000, e leng bajalefa ba fetang 300 000 Bokone Bophirima.

Mmuso o tla boela o nehelane ka mangolo a thuo ya thepa a 100 ho bajalefa mafelong a Hlakubele 2024.

Sepikara se Hlomphehang, diphephetso tsa ntlafatso ya moruo di hloka dikarabelo tse momahaneng tsa leano tse tsheheditsweng ke moralo wa nako e telele.

Provense jwale e phethetse Lewa la Kgolo le Ntshetsopele ya Provense (PGDS) leo sepheo sa lona sa mantlha e leng ho fana ka tataiso e pharalletseng ya moralo wa leano la moruo, ho tiisa bokenadipakeng ho fihlella maikemisetso a hlalositweng ho Morero wa Ntshetsopele ya Naha wa 2030.

Ditho tse Hlomphehang, ho phethelwa ha PGDS hona jwale ho re nolofaeditse ho phethela tsosoloso ya Lekgotla la Tonakgolo la Keletso ya Moruo.

Lekgotla le tla fana ka tshehetso ya lewa le kgokahanyo ho kenngweng tshebetsong ha Lewa la Kgolo le Ntshetsopele ya Provense, ho kgothalletsa moralo o kopanetsweng wa moruo le dinyehelo tsa makala.

Mabitso a ditho tsa Lekgotla la Keletso ya Moruo a tla phatlalatswa nakong ya dibeke tse pedi tse tlang ka mora ditherisano tse hlokehang le bankakarolo ba bohlokwa.

Sepikara se Hlomphehang, Lekgotla la Tonakholo la Bohokahanyi ba Motheo (PICC) le se le sebetsa.

Modulasetulo wa Lekgotla ke Tonakgolo mme botho ba lona bo kenyelelsa MEC ya Matlotlo a Provense, Mesebetsi ya Setjhaba, le Ditsela, COGHSTA, Modulasetulo wa Provense wa SALGA, le moemedi wa Banka ya Ntshetsopele ya Borwa ba Afrika.

Lekgotla lena le okametse ho kenngwa tshebetsong ha leano la Mega Projects provenseng mme le fana ka tataiso ho mafapha a provense mabapi le Merero ya Maano a Meralo, thero, tekanyetso, le phano.

Sepikara se Hlomphehang, sehlopha sa ditsebi se neng se kgethetswe ho hlahloba Dikgwebo tse Laolwang ke Mmuso se phethile mosebetsi wa sona.

Hona jwale re na le moralo o nepahetseng wa ho matahanya maikemisetso a ntshetsopele ya di-SOE le dintho tse tlang pele ho mmuso wa provense ho kenya letsoho ntlafatsong ya moruo le tlhahiso ya mesebetsi.

Ditho tse Hlomphehang, re tsebahaditse portal ya dijithale e sebetsanang le batjha ho fana ka lepatlelo bakeng sa batjha ho fihlella tlhahisoleseding ya mmuso ka nako ya sebele, neng le moo ba batlang tlhahisoleseding e jwalo.

Dibekeng tse pedi tse fetileng, ho bile le tshebediso e eketsehileng ya portal ho batla tlhahisoleseding mabapi le menyetla ya mesebetsi, kgwebo, thuto jwalojwalo.

Selemong sena sa ditjhelete tse haufi le 900 tsa dithupelo tsa mosebetsi le boithuto ba mosebetsi di ile tsa tswela batjha molemo Makaleng a fapaneng, Bomasepala, Mekgatlo ya Naha le di-SETA.

Re tlo beha batjha ka sehloohong mererong e fapaneng ya meralo ya motheo eo re tla e qala selemong sa ditjhelete sa 2024/25.

Baheso, Mmangwana o tshwara thipa ka bohaleng.

Basadi ke mokokotlo wa moruo wa provense ya rona. Dikoporasi tse robedi tse eteletsweng pele ke basadi le batho ka bomong ba tla una molemo ho R1, 4m e behelletswe ka thoko bakeng sa ntlafatso ya bona ya ditsebo le kgolo ya kgwebo.

R4,5m e nngwe e beheletswe ka thoko ho tshehetsa dikoporasi tsa basadi, le di-SMME ho fana ka phihlelo ya mebaraka bakeng sa dihlahiswa le thepa ya bona.

Dikonteraka tsa basadi di tla hirwa ho haha 532 ka tekanyetso ya R289 milione selemong sa ditjhelete sa 2023/2024.

Ditho tse Hlomphehang, re swabile hore ebe basadi ba bangata, bana ba banana, maqheku le batho ba nang le bokowa ba ntse ba tswela pele ho tobana le tlhekefetso metseng e meng ya rona.

Re tsheheditse ka ditjhelete di-NPO tse mashome a mabedi ho fana ka ditshebeletso tsa GBV dibakeng tsohle tsa ditshebeletso ho pholletsa le provense.

R17 milione e behelletswe ka thoko ho thusa diNPO ka matlole ho fana ka seroto sa ditshebeletso ho batho ba nang le bokowa.

Makgolo a supileng le mashome a robong a metso e mmedi (792) a mahlatsipa a Tlhekefetso ya Bong le Dipolao tsa Basadi ba ile ba fumana ditshebeletso tsa bodulo.

Ho kenya letsoho ho kenngweng tshebetsong ha Leano la Naha la Dikgoka le Polao ya Basadi menyetla ya mesebetsi e 2 429 e thehilwe Lekaleng la Bonono, Setso, Dipapadi le Boithapollo.

Baheso, provense e qetelletse e tswile mohatong wa bokenadipakeng wa karolo ya 100 ka tsosoloso e felletseng ya mesebetsi yohle ya Phethahatso ya mafapha a diprovense.

Molemo wa bokenadipakeng ba mmuso wa naha o bontshwa ke ho tswela pele ho ya hodimo diphethong tse ntlafetseng tsa tlhahlobo ya ditjhelete, tikoloho e ntlafetseng ya dikamano tsa basebetsi le botsitso ka kakaretso provenseng.

Diphetho tsa bohlakisi ba mekgatlo ya setjhaba le tsona di ntlafetse ho tloha ho maikutlo a supileng a sa tiisetwang selemong se fetileng sa ditjhelete ho ya ho a robedi.

Sepikara se Hlomphehang, diphetho tsa bohlakisi ba bomasepala di bontsha setshwantsho se fapaneng sa kgatelopele le tsieleho moo ho nang le bomasepala ba bararo feela ba fumanang maikutlo a sa tiisetwang.

Re ntse re tswela pele ho fana ka tshehetso e inehetseng ho bomasepala bohle ho ntlafatsa taolo ya ditjhelete ka ho kenya tshebetsong le ho beha leihlo Meralo ya Phumano ya Ditjhelete (FRP's).

Lekgotla la Phethahatso le tjhaelletse monwana ho thongwa le ho romelwa ha Baemedi ba Phethahatso ba Provense (PER's) ho kenya tshebetsong meralo ya tsosoloso ya ditjhelete bakeng sa bomasepala ba hlwailweng, tlasa kgokahanyo e kopantsweng ya Letlotlo la Provense le Lefapha la Puso ya Tshebedisanommoho le Ditaba tsa Setso Kopanelo ya Puso le Merero ya Setso (COGTA).

Mmasepala wa Lehae wa Ditsobotla o hloka tshehetso ya kamehla le ya nako e telele ho tswa ho Mmuso wa Provense pele ho phatlalatswa hore o fola ka botlalo.

EXCO e rometse sehlopha sa ditsebi le diofisiri tse ding tse rometsweng masepaleng ho thusa ka bokgoni.

Ho na le tswelopele empa e seng ya bohlokwa ka ho lekana ho kgutlisetsa morao tekanyo ya ho putlama ha puso tsamaisong ya masepala.

Ditho tse Hlomphehang, re thakgotse bohlakisi ba ditsebo le mangolo a thuto ho bomasepala bohle.

Morero ona ho fihlela jwale o hlahlobile basebetsi ba 5 487.

Re phethetse mosebetsi ona Masepaleng wa Setereke wa Dr Kenneth Kaunda, Masepala wa Lehae wa Tswaing le wa Ratlou mme nakong e tlang re tla phethela bomasepala ba setseng.

Re thehile ho kenngwa tshebetsong ho tsitsitseng ha leano la phetoho ho bomasepala bohle ba 22 ba provense ka Mokgwa wa Ntshetsopele ya Setereke (DDM).

Hona jwale re na le Tsamaiso ya Temoso ya Kapele ka sebopeho sa Electronic Dashboard e tla beha leihlo tshebetso ya masepala le tlaleho.

“Thuntsha-Lerole Mobile App” jwale e se e sebetsa, e fana ka lepatlelo la dikgokahano tse sebedisanang ho hokela mmuso le batho ho tlaleha mathata a phano ya ditshebeletso ka nako ya sebele dibakeng tsa bona.

Sesebediswa sena sa thelefono se thehilweng marangrang se fana ka mokgwa wa hanghang wa ho nyolla phano ya ditshebeletso ho diofisiri tse amehang tsa lefapha le masepala ho thusa ho rarolla diphephetso tsa tshitiso ya metsi, phallo ya dikgwerekgwere, ho kgaoha ha motlakase, jwalojwalo.

Re buisana le bafani ba mantlha ba theknoloji le marangrang bakeng sa kopo ya mohala ona e be data e sa lefelloweng ho ntlafatsa phihlelo ya batho, haholoholo ba dibaka tsa mahaeng le makeisheneng.

Ditho tse Hlomphehang, boetapele ba setso bo na le seabo se seholo paballong tsa meetlo, moetlo, le puo ea rona.

“Bogosi ke phate e mitlwa bo a kokonela”

Marena a rona a hloka boroko, ba tshwenngwa haholo ke tlhokeho ya mesebtsi le tshallomorao ya dintlafatso metseng ya bona.

Sepikara, ke rata ho leboha hore Modulasetulo wa Ntlo ya Setso ya Bokone-Bophirima Kgosi Maotwe le Lekgotla la hae ka tshehetso le tsebedisanommoho le mmuso wa rona.

Ho phahamisa botsitso ba tsamaiso ho tse ding tsa balaodi ba rona ba setso, re kopile karolo ya 59 ya Molao wa Boetapele ba Setso le MaKhoi-San, 2019, ho theha Dikomiti tsa Dipatlisiso tse tsheletseng boitekong ba ho sebetsana le diqabang tsa boetapele ba setso.

Mosebetsi wa dikomiti tse tharo ho tse tsheletseng di se di qalile ka dipatlisiso tsa Banogeng, Bakubung ba Ratheo le Bakwena ba Mmatau.

Dikomiti tsa dipatlisiso tsa Bahurutshe ba Manyane, Bahurutshe ba Moiloa le Bakwena ba Mogopa le tsona di tla qala haufinyane.

Puisanong ya rona ya pele le Motlatsi wa Mopresidente, Ntlo ya Bokone Bophirima ya Baetapele ba Setso le ba MaKhoi-San, re hlahisitse dintlha tse ngatanyana.

Re ka tlaleha hore ditaba tse na kaofela di sebeditswe mme boholo ba tsona di rarollotswe.

Re tla fana ka tlaleho e felletseng ho Ntlo ha e bulwa hamorao selemong.

Sepikara se Hlomphehang, re hlomohile ebile re utlwisitswe bohloko ke lefu la makolwane a robong mephatong e fapaneng ya dikwekwe.

Mafu ana a bakwa ke batho ba sebetsang ka ntle ho meedi ya molao.

Re na le tshepo ya hore sepolesa se tla etsa bonnete ba hore bohle ba tshwerweng le ba amanang le mesebetsi ena e seng molaong ba tobana le kgalefo ya molao.

Ditho tse Hlomphehang, diphetho tsa 2023 tsa National Senior Certificate Examination di re behile tseleng e nepahetseng ya ho tsosolosa sebaka sa rona re le e nngwe ya diprovense tse sebetsang hantle ka ho fetisisa naheng ena.

Re ntlafetse ka persente e le nngwe feelwana robedi (1.8 %) ho tloha ho 79, 2 ho ya ho 81, 6%.

Ditereke tse nne kaofela di ntlafaditse sekgahla sa ho feta ha se bapiswa le sa selemo se fetileng.

Baheso, boikitlaetso ba rona ba ho fepa baithuti dijo tse pedi ka letsatsi dikolong tse metseng e tetemang moruong bo ntse bo eketseha.

Lenaneo la Naha la Phepo ya Dikolong le provenseng ha jwale le fepa baithuti ba fetang 740 000 diterekeng tse nne kaofela.

Haufinyane tjena re fane ka R103 milione e sa tswa ahwa Sekolong sa Poraemari sa Huhudi se Vryburg Masepaleng wa Lehae wa Naledi.

Sekolo se sa tswa ahwa sa Mamodibo Secondary School motseng wa Mogogelo Masepaleng wa Lehae wa Moretele se ile sa bulwa ka molao ka Letsatsi la Mandela selemong se fetileng.

Kakaretso ya dikolo tse leshome tse sa tswa ahwa di tla nehelwa setjhaba selemong sena ka ditshenyehelo tse kopaneng tsa ho feta R700 million.

Dikolo tsena di kenyeletsa Mphebona High School e Bojanala, Tlaakgameng Primary School e Dr Ruth Segomotsi Mompati le Dirang ka Natla Primary e Dr Kenneth Kaunda.

Sepikara se Hlomphehang, Basebedisi ba dipalangwang ba 448 ba kgethilwe ho fana ka dipalangwang tsa baithuti, ho latela tshebetso e bulehileng le e hlakileng ya dikopo.

Kaofela ba saenetse ditumellano tsa boemo ba ditshebeletso ho latela tlhahlobo e phethahetseng ya koloi le tshebetso ya netefatso.

Leha ho le jwalo, re a dumela hore diqholotso tse ikgethileng di bile teng qalong ya selemo sa hona jwale sa sekolo ha basebetsi ba bang ba tlisa dibese tseo e neng e se karolo ya lethathamo la tlhahlobo.

Re se re thehile 'War Room' e eteletsweng pele ke Hlooho ya Lefapha la Polokeho ya Setjhaba le Tsamaiso ya Dipalangwang ho sebetsana le diqholotso tsena ha di hlaha.

Sepikara se Hlomphehang, re rera ho kgaotsa ho tsamaisa dipalangoang tsa barutwana nakong e telele ha re ntse re haha dikolo tse nang le bokgoni bo eketsehileng ba ho ngodisa le ho aha dikolo tse ding sebakeng se haufi le moo batho ba dulang teng ho latela ditlwaelo le maemo a rona a thuto.

Ditho tse Hlomphehang, mmuso o sebetsa ka thata ho lwantsha botlokotsebe le bobodu provenseng. Dinyewe tse mmalwa tsa maemo a hodimo makaleng a setjhaba le a poraefete di a hlokomelwa. Selemong sa jwale sa ditjhelete dinyewe tse robong tsa bobodu le botlokotsebe ba kgwebo di ile tsa phethelwa mme ba molato ba ahlolwa. Re rata ho thoholetsa ditheo tsa qobello ya molao ka matsapa a tsona a ho lwantsha bobodu le diketso tse ding tsa tlolo ya molao.

Sepikara se Hlomphehang, re thehile lekala le letjha la sephethephethe le bitswang 'The Eagles', le fuweng disebediswa tsa dikoloi tse 30 tse nang le matla a phahameng ho eketsa ponahalo ditseleng tsohle tse tsamayang ka maphako provenseng.

Ditho tsa rona tsa molao wa sephethephethe di kwetliseditswe ho sireletsa dibaka tsa dikotsi mme dikoloi tsa bona di na le disebediswa tsohle tse hlokahalang, tsa moraorao le tsa moraorao tsa theknoloji ho sebetsana le ketsahalo ya kotsi hanghang.

Ona ke mohato wa pele wa mofuta ona provenseng.

Ditho tse Hlomphehang, re thehile sehlopha sa setegeniki ho fetola Letsete la Naha la Dipalangwang (NTI) e le ho bea setheo setjha ho phetha mosebetsi wa sona wa ho fana ka ditharollo tse sebetsang hantle le tse bolokehileng tsa dipalangwang ho baahi ba Bokone Bophirima le dibaka tse mabapi.

Setheo se fana ka dipalangwang tse theko e tlaase ho bapalami ba fetang 500 000 ka kgwedi, makeisheneng, dibakeng tsa mahaeng, le dibakeng tse haufi le ditoropo.

E boetse e thehile menyetla ya mesebetsi e fetang 1 200 bakeng sa baahi ba lehae.

Hona jwale re qetile tlhahlobo ya dikoloto tsa khamphani mme re netefaditse mekoloto yohle ya yona.

Tshebetso ena e re matlafalitse ho fana ka ditefiso tse ntlafaditsweng tsa ho lefa mekoloto ho bohle ba kolotwang ho latela Molao wa Dikhamphani.

Khamphani e tla be e se na thuso ya kgwebo ka nako e tlang moo Boto ya nakwana e tla kgethwa ho nka matla a molao hodima ditaba tsa NTI ho phethahatsa thomo ya yona.

Re batla hore setheo sena se kgutle ho tla sebeletsa batho ba Bokone Bophirima.

Baheso, re etsa kgatelopele e kgolo phanong ya tlhokomelo ya bophelo ya mantlha metseng ya rona ya mahaeng le ya makeisheneng.

Selemong sa hona jwale sa ditjhelete, re amohetse Motlotlehi Mopresidente Cyril Ramaphosa ya etelelseng pele pulo ya semmuso ya Setsi sa Bophelo sa Setjhaba sa Jouberton ka Letsatsi la Tokoloho.

Ka le leng la Mananeo a rona a Thuntsa Lerole, Motlatsi wa Mopresidente Paul Mashatile o etetse Masepala wa Lehae wa Greater Taung moo a faneng ka Setsi sa Bophelo bo Botle ba Setjhaba sa Ba Ga Mothibi se sa tswa ahwa sa R245 milione. Disebediswa tsena ka bobedi di tla thusa batho ba fetang 68 000 metseng ya bona.

Sepikara se Hlomphehang, re matlafatsa ditshebeletso tsa rona tsa bophelo tsa setereke ka ho bula ditleliniki tse ding tse hlano Itsoseng, Mokgalwaneng, Marikana Rustenburg, Hokfontein, Boikhutso le Steve Tshwete JB Marks ka 2024.

Ho kwalwa ha Sepetlele sa Setereke sa Thusong ho ne ho ke ke ha qojwa. Sepetlele se ne se tobane le mefokolo e tebileng ya sebopeho hammoho le sebopeho se hlakileng sa mobu wa dolomaete, e leng se ileng sa etsa hore ho se kgonehe ho se pholosa.

Ho kwalwa ha Thusong ho hlahisitse diprojeke tse tharo, e leng ntlafatso ya Sepetlele sa Setereke sa General De La Rey, Setsi sa Bophelo bo Botle sa Baahi sa Itsoseng, le kaho ya Tleliniki ya Sheila e sebedisang theknoloji e nngwe ya kaho.

Sepikara se Hlomphehang, bakeng sa dilemo tse tharo tse fetileng, sekgahla sa tshwaetso ya HIV provenseng ya rona se ntse se tswela pele ho theoha. Selemong se fetileng ho bile le phokotseho ya persente ya 1.7 ya tshwaetso ya HIV. Hona jwale ho se ho behilwe leihlo ka dipehelo tsa 95-95-95 jwalokaha ho hlalositse ke Lenaneo le Kopaneng la Matjhaba a Kopaneng.

Ke thabetse ho phatlalatsa hore Provense e dutse ho ba mashome a robong a metso e meraro (93%) ba tsebang boemo ba bona. Diperesente tse mashome a supileng a metso e mehlano tsa bakudi ba HIV ba sebedisa kalafo mme ba tseba boemo ba bona. Palo ya bakudi ba nang le kokwanahloko e eme ho mashome a robedi a metso e mene (84%).

Ditho tse Hlomphehang, re qobile tlokotsi ya dingaka tse sa sebetseng ka mora dipuisano le mokgatlo wa bona.

Dingaka tsohle tse nang le mangolo a thuto ho la Bokoone Bophirima di tla romellwa ho latela moralo oo ho dumellanweng ka wona le mokgatlo wa basebetsi.

Ka 2023 Puso ya Provense ya Bokone Bophirima le Yunivesithi ya Bokone Bophirima (YBB) di ne tsa saena lengolo la maitlamo a kopanetsweng la ho hlongwa ha Lefapha la Bongaka la YBB.

Letona la Bophelo bo Botle, Mohlomphehi Joe Phaahla le yena o fane ka tshehetso ya hae hore morero ona o qale.

Morero ona o ikemiseditse ho etsa hore baithuti ba pele ba kenelle ka 2028 mme hara tse ding e tla theha menyetla ya phihlello bakeng sa baithuti ba tswang ditjhabeng tse neng di hloka menyetla pele.

Sepetlele sa thuto e phahameng ya Klerksdorp/Tshepong se theilweng dilemong tse 20 tse fetileng e le sethala sa kwetliso ya thuto tlasa Wits University e tla ba sebaka sa bohlokwa sa kwetliso ya bongaka se nang le marangrang a dipetlele le ditleliniki provenseng bakeng sa kwetliso ya tlhokomelo ya mantlha ya bophelo bo botle.

Sepikara se Hlomphehang, re thabela ho le tsebisa hore re atlehile ho fana ka karolo ya bobedi ya Lebelo la Mokoka la N12.

Lebelo la Mokoka le fana ka menyetla bakeng sa ntshetsopele ya baatlelete le bakeng sa baatlelete ba seng ba iketsetse matla hore ba tshwanelehe bakeng sa Lebelo la mokoka la Comrades.

Re bahlodi ba renang ba Comrades Marathon ka Tete Dijana ya ileng a sireletsa sekola sa hae ka katleho dilemong tse pedi tse latellanang.

Provense ena e na le nalane e kgabane ya ho busa marathone ona ka baena ba ha Kelehe ba motseng wa Sekhing Taung, Edward Mothibi ho tswa motseng wa Magogoe Mahikeng le Adele Broedryk ho tswa Potchefstroom haufinyane.

Re hlompha hape Steven Mokoka ho tswa Ramatlabama Mahikeng, eo ka 2022 a ileng a roba rekoto ya lefatshe ya 50km Gqeberha.

Ditho tse Hlomphehang, jwale re notlollotse ditshita tsa molao tse diehisitseng ho qaleha ha ntshetsopele ya Desmond Tutu Precinct Matlosana.

Mokgahlelo wa pele wa ho phatlalatsa sebaka sa Precinct e le setsha sa Lefa se tla phethelwa ka Hlakubele selemong sena.

Re qalile ka kaho ya dilaeborari tse Matlosana, Wolmaransstad, Coverdale/Boitumelong le Bodibe.

Dilaeborari tsena di tla hahuwa nakong ya dilemo tse nne ka ditshenyehelo tse kopaneng tsa R75 milione. Ho beheletswe ka thoko R20 milione bakeng sa ho ntlafatsa dilaeborari tsa Mabeskraal le Ganyesa.

Sepikara, re thoholetsa Sibanye-Stillwater e sebetsa le Mekgatlo e fapaneng ya Setjhaba bakeng sa ho sala morao ho kenngweng tshebetsong ditshisinyo tsa Khomishene ya Marikana Farlam.

Ho fihlela ha jwale, diprojeke tse mashome a mahlano a metso e mehlano tsa moruo wa kahisano di se di kentswe tshebetsong ka Porojeke ya Lefa la Marikana e lekanang le R13,9 bilione e arolelanweng ya Moralo wa Matsete a Setjhaba a Sibanye-Stillwater a Kopanetsweng le Setjhaba.

Re boetse re itlama ho sebetsa le mekga kaofela bakeng sa kaho ya sefika Koppie e le sehopotso sa batho bohle ba lahlehetsweng ke maphelo a bona mmoho le ba ileng ba lemala ka letsatsi leo le matsatsi a pele ho la 16 Phato 2012.

Re etsa meralo ya ho etela Marikana haufinyane ka lenaneo le potlakileng la phano ya ditshebeletso, Thuntsha Lerole.

Sepikara se Hlomphehang, kajeno re buile pale ya provense e ntseng e tsamaya.

Re nkile tlaleho ya ditlholo tseo re di fumaneng, bophelo boo re bo fetotseng le dintwa tse ngata tsa phano ya ditshebeletso tse ntseng di larile ka pele.

Re utlwa selo sa batho ba habo rona se kgutlisetswa morao, ba re kopa hore re eketse mosebetsi o motle oo re seng re o entse.

Molaetsa wa bona o hlakile, etsa ho eketsehileng mme o bue hanyenyane.

Ba kgathetse ke dipuo tse se nang letho le diphatlalatso.

Ho ya ka mantswe a tsebahalang a mofetohedi wa Guinea-Bissau hape e le e mong wa baetapele ba hlwahlwa ba menahano ya Maafrika, Amilcar Cabral, mme ke qotsa, **“...always bear in mind that the people are not fighting for ideas, for the things in anyone’s head, they are fighting to win material benefits, to live better and in peace, to see their lives go forward, and to guarantee the future of their children...”**.

[“...ka dinako tsohle hopola hore batho ha ba lwanele mehopolo, bakeng sa dintho tse hloohong ya mang kapa mang, ba lwana ho hapa melemo ya dintho tse bonahalang, ho

phela betere le ka kgotso, ho bona bophelo ba bona bo hatela pele, le ho tiisa bokamoso ba bana ba bona...”.]

Ka hona, re na le boikarabelo ho batho ba habo rona ho bona maphelo a bona a fetoha ho ba betere le ho tiisetsa bana ba rona bokamoso bo betere.

Ke a leboha.

PUO YA BOEMO BA PROVENSE YA BOKONE BOPHIRIMA

KA TONAKGOLO E TSHWERENG MOKOBOBO
PATRICK DUMILE NONO MALOYI

LABOBELI, 20 HLAKOLA 2024 | 09:00

NTLO YA KETSAMELAO YA BOKONE BOPHIRIMA

#NWSOPA2024

www.nwpg.gov.za

#LeaveNoOneBehind

